

Arteterapie pro osoby se zdravotním postižením

Sochor Pavel, Ph.D.

Pouze studijní opora studentům předmětu, nelze
kopírovat.

Pojetí jinakosti- postižení

1/ Modely postižení, mezinárodní klasifikace MKF

Důležité pojmy MKF:

Porucha (Impairment)

Omezení (Disability, Activity limitation) je snížení funkční schopnosti na úrovni těla, jedince, společnosti, které vzniká, když se zdravotní stav setkává s bariérami v prostředí;

Aktivita je provádění úkolu nebo úkonu jedince.

Participace a její restriktce jsou problémy, které může jedinec prožívat při zapojení do životní situace.

Zřetelné odlišování rovin postižení:

1/ „Impairment“, tj. postižení ve smyslu individuálního orgánového a/nebo funkčního poškození tělesných funkcí;

2/ „Disability“ , tj. postižení ve smyslu ztráty nebo omezení příležitostí člověka účastnit se běžného společenského života na stejné úrovni jako lidé bez postižení, přičemž důvodem této ztráty nebo omezení účasti jsou bariéry prostředí;

Sociální důsledky nemoci

- Autonomie x závislost
- Stigmatizace
- Sociální vyloučení
- Péče o dlouhodobě nemocného
 - sociální model vs. medicínský model
 - neformální (80% rodin pečuje, práce z lásky, pečovatelská zátěž - břemeno)
 - formální (služby následné zdravotní péče, sociální služby)
 - koncept sdílené péče (neformální a formální)

Paradigma modelů a jejich rozdílnost v učení a vzdělávání:

⊙ **Medicínský model**

- problémy ve vzdělávání jsou vnímány jako důsledek vady nebo postižení dítěte či mladého člověka.

⊙ **Sociální model** - překážky v učení a účasti mohou existovat v samotné podstatě vzdělávacího prostředí nebo vznikat v interakci mezi žáky a jejich okolím.

Změna paradigmatu ve speciální pedagogice

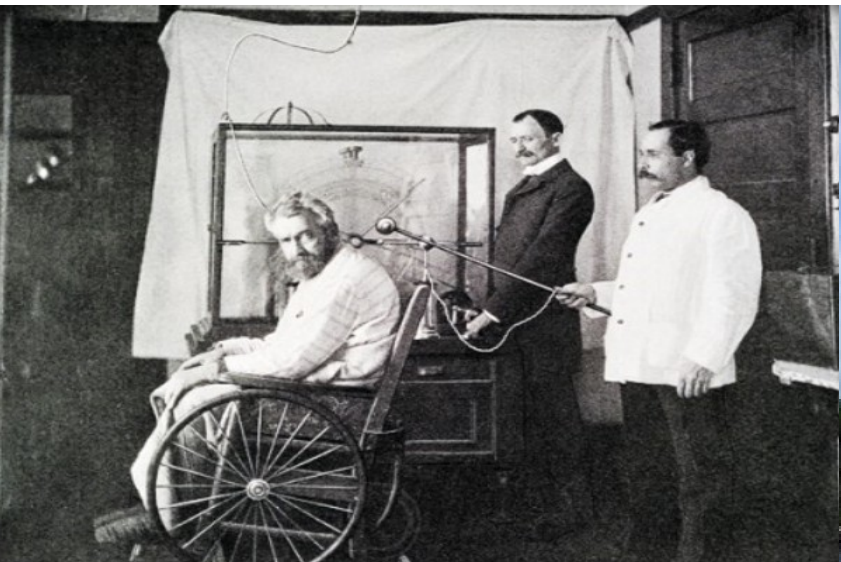
Na rozdíl od klinických, medicínských, pedagogických či terapeutických přístupů se lze zaměřit na to, jak je zdravotní postižení definováno a prezentováno ve společnosti.

V tomto smyslu je pojem **disabilita** orientován primárně nikoliv na člověka – jedince s postižením, ale jako pojem, jehož **smysl a těžiště** je potřebné hledat v kontextu sociálním, kulturním, politickém.

VIDEO - youtube - Postižení normalitou , DOX

<http://www.dox.cz/cs/vystavy/postizeni-normalitou>

Interpretace postižení v historických souvislostech

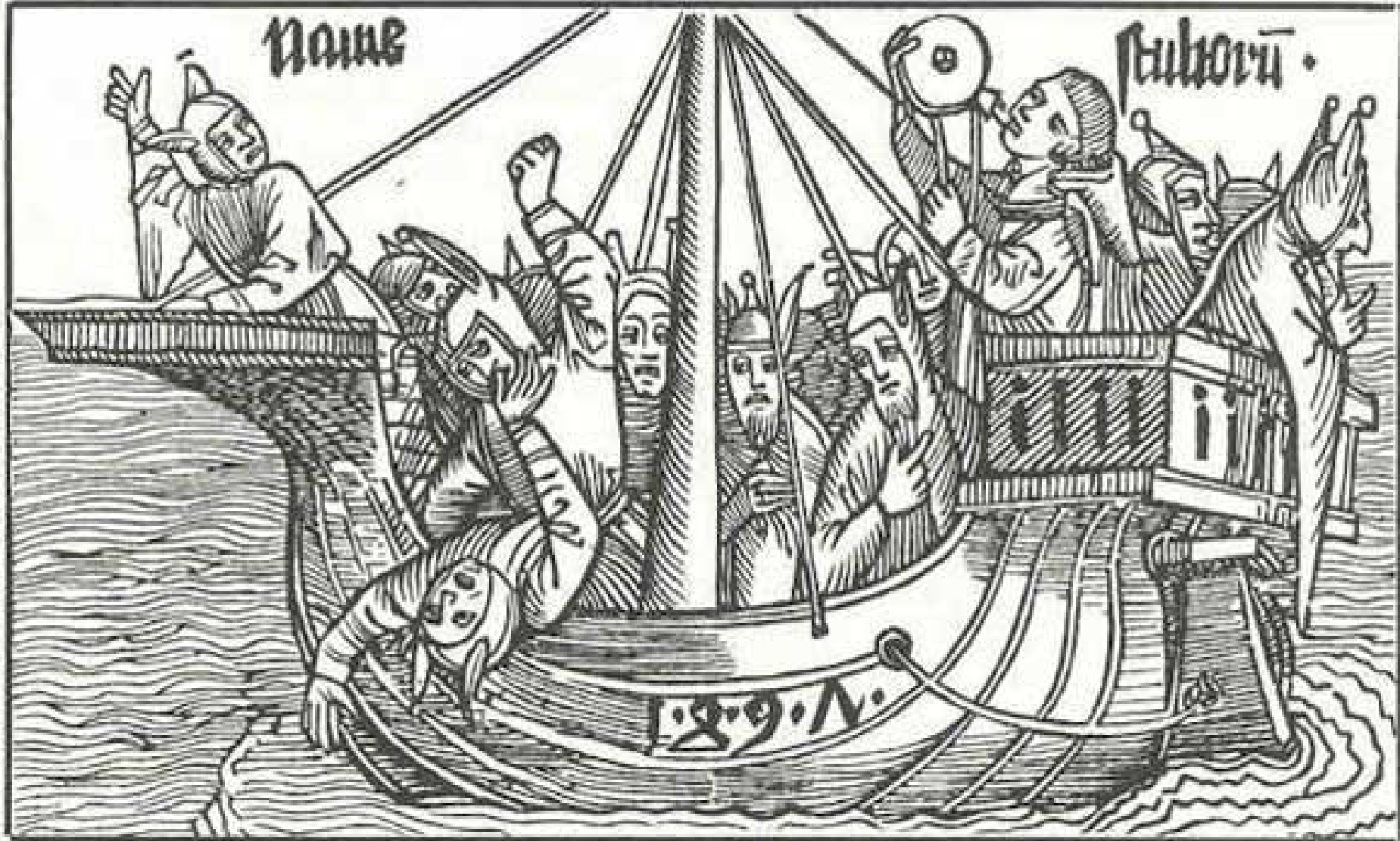

Poznámka:

Na konci 18. století italský lékař Luigi Galvani objevil, že žabí svaly reagují na různé kovy tak nějak elektricky, což jej přivedlo k myšlence využití při podpůrné léčbě v psychiatrii.

name

statorū.

Výtvarná tvorba, arteterapeutický proces jako nástroj sociální intervence

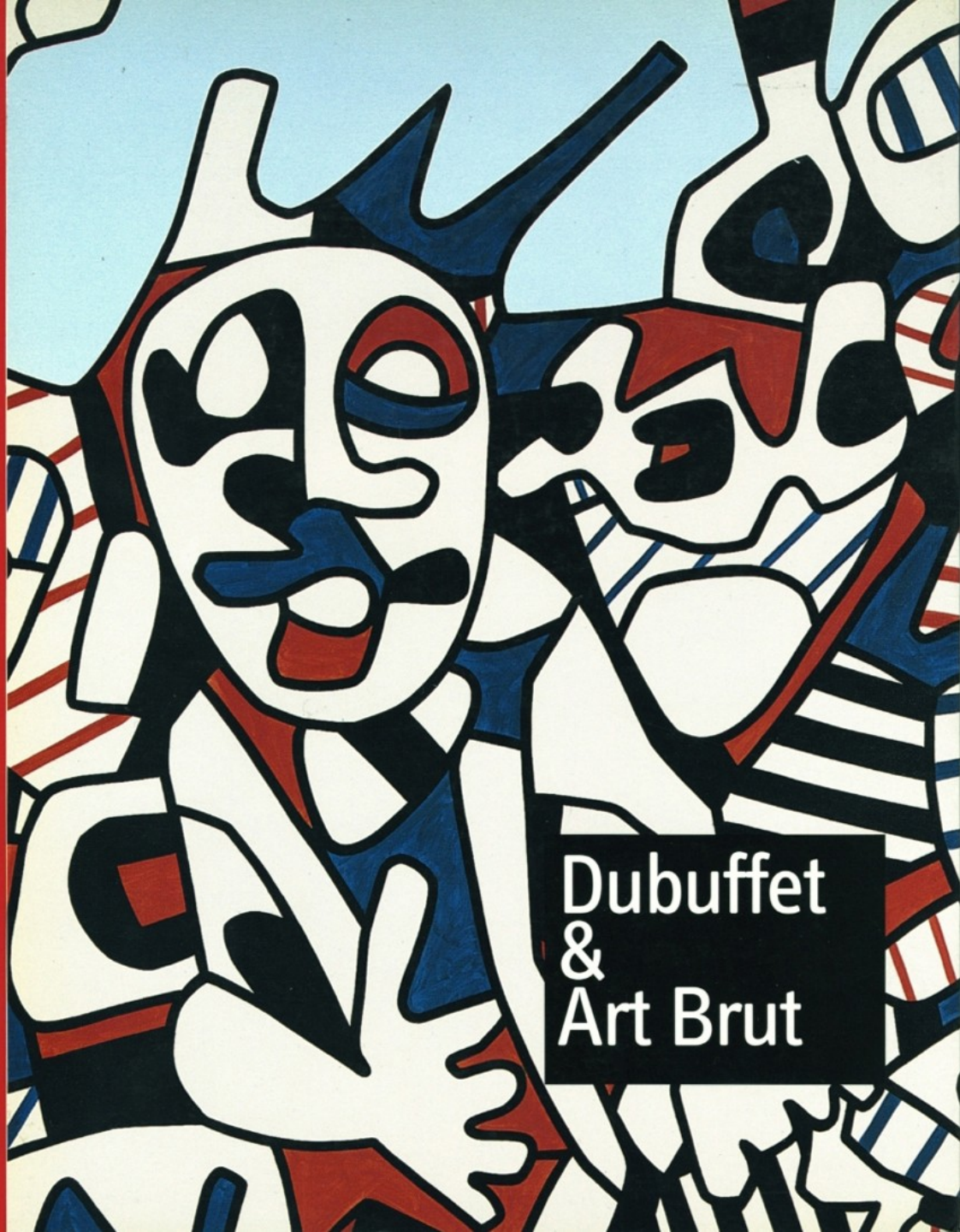
Využití umění a terapie ve všech jeho formách vede k ovlivnění společnosti, jednotlivců a komunit se speciálními potřebami nebo ohroženými sociální exkluzí (Kulka, 2008).

- Schopnost oboru umění - arteterapie je komunikovat určité obsahy a poselství:
- Umění - arteterapie - je vlivným nástrojem sociální intervence a iniciátorem změn jednotlivých sociálních situací;

SMĚRY: „Art for Therapy“ - „Art as Psychotherapy“

Sociologie umění podrobuje umělce analýze a vnímá ho jako sociální produkt. Tvrdí, že umělec není izolovaný, ale svými kořeny pevně zapuštěný v sociálním poli. Podobně je tomu s uměleckými díly (Němec, 2017; Kulka, 2008).

- Sociologové zkoumají vlivy, které společnost vyvíjí na umělce;
- Umělci se však hlásí k vlivům, kterými oni přetváří společnost;

Dubuffet
&
Art Brut

Anna Zemánková

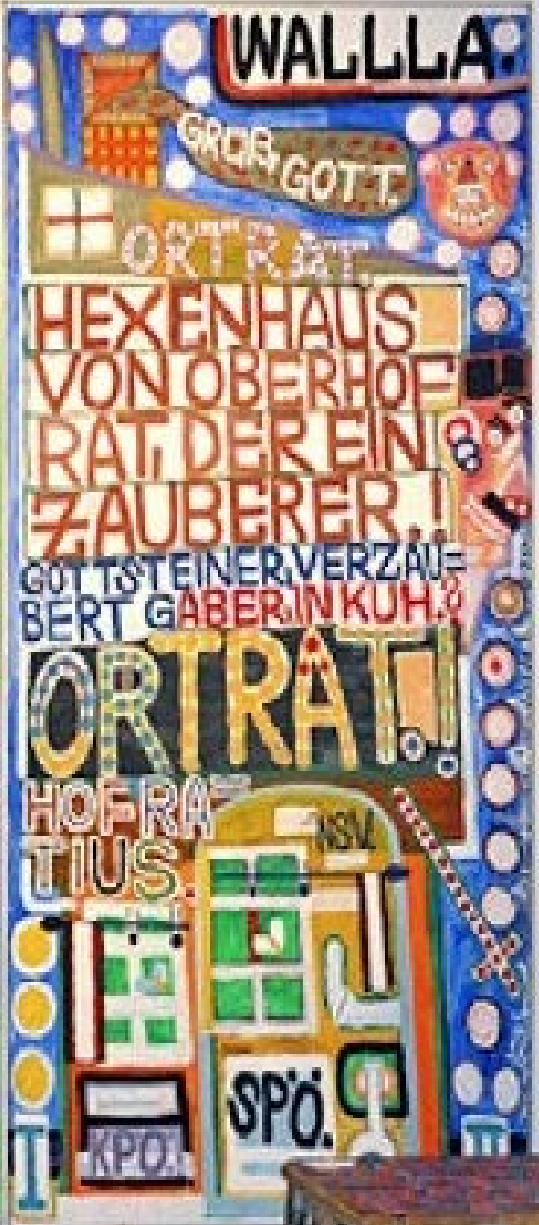
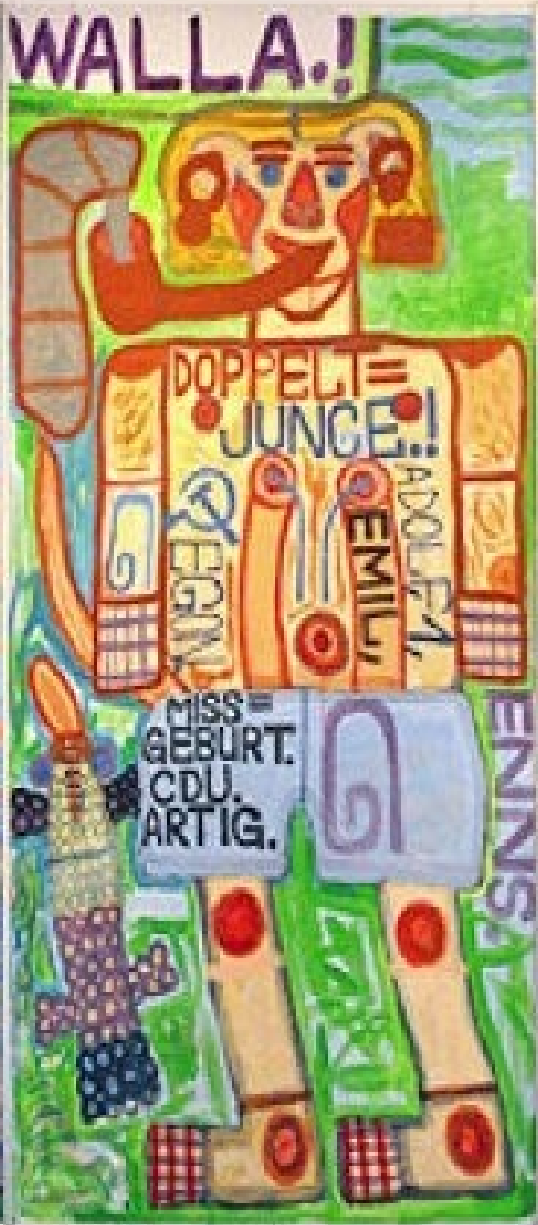
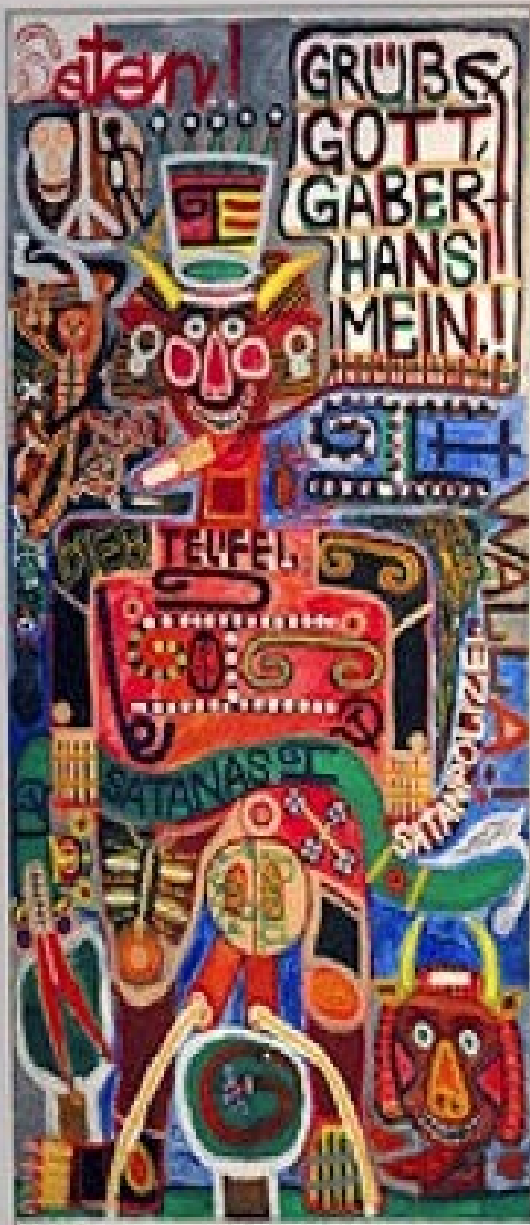
Anežka Šimková
Terezie Zemánková, eds.

ART BRUT

Není to hnutí, ani směr. Je to uměle vytvořená zastřešující kategorie, pod kterou spadá tvorba lidí, kteří (většinou) nemají žádné výtvarné vzdělání a tvoří spontánně, aniž by se snažili přibližovat nějakým uměleckým směrům.

Mezioborová východiska:

- Psychologie, Psychoterapie, Arteterapie, výtvarné umění, arteterapie v pedagogických a sociálních vědách;
- Arteterapii je možné považovat za jednu s forem práce v psychoterapii, sociální práci a pedagogice, která výše zmíněné cíle naplňuje pomocí výtvarného vyjadřování;

...alle Brigitte
...ac Johann
...an 1996.
...ter Mer
...51 Stuy?

EWIG =
KEITS =
ENDE =
PROPH =
ET. 17
QM

MAMA
ZENSIS
BOQUE
WINS
PENNY
NSK
ROBERT
PROPH
DOLE =
M

Artefiletika a arteterapie:

- J. Slavík (2009) poukazuje na typickou oblast uplatnění umění, přesněji řečeno uměleckých aktivit, v níž se umění stává **prostředkem** k cílům, které jsou pokládány za prospěšné a hodnotné. V tomto kontextu se dá hovořit o umění jako prostředku poznávání a sebepoznávání, o nástroji pro dorozumění nebo odlišování mezi lidmi, způsob sdílení nebo porovnávání hodnot, příležitosti sebevyjádření či relaxace apod.

An abstract painting with a dense, textured surface. The background is a vibrant red, overlaid with numerous brushstrokes in shades of yellow, green, and brown. The strokes are thick and expressive, creating a sense of movement and depth. The overall effect is a rich, multi-layered composition.

Děkuji za pozornost !